

Bojana Tankosić

UDK 37.064.1; 316.624-
057.874

Ana Čvorović

Pregledni rad

Medicinski fakultet

Primljen: 1.11.2024.

Univerzitet u Novom Sadu

Prihvaćen: 13.12.2024.

DOI:10.53406/kd.v12i2.103

bojana.tankosic@mf.uns.ac.rs

SARADNJA PORODICE I ŠKOLE

Sažetak: Cilj ovog rada jeste da ispita značaj i izazove saradnje između porodice i škole, sa posebnim osvrtom na njen uticaj na rast i razvoj deteta i obrazovne ishode. Rad se bavi analizom zakonskih regulativa koje uređuju roditeljsku participaciju u obrazovnom procesu, ističući kako formalno-pravni okvir može doprineti unapređenju ovog partnerstva. Takođe, u radu se razmatra potreba za saradnjom i interakcijom između porodice i škole, kao i najčešći problemi koji otežavaju njeno ostvarivanje. Kroz pregled savremenih istraživanja, rad identifikuje ključne prepreke u implementaciji kvalitetne saradnje i naglašava važnost principa otvorene komunikacije, međusobnog poverenja i zajedničkog donošenja odluka. Pored toga, izloženi su i benefiti partnerstva, poput povećane motivacije učenika, boljeg školskog postignuća i većeg zadovoljstva svih aktera u obrazovnom procesu. Rad pruža obuhvatnu analizu ovog odnosa i predlaže strategije koje škole i roditelji mogu koristiti za izgradnju uspešne saradnje, usmerene ka optimalnom razvoju deteta.

Ključne reči: porodica, škola, saradnja, participacija, zakonska regulativa.

Uvod

Porodično i školsko okruženje predstavljaju dva najvažnija konteksta u životu deteta, budući da su od centralnog značaja za detetov razvoj i da obezbeđuju okvire za učenje u najširem smislu. Međutim, do relativno skoro, posmatrani su striktno kao zasebni entiteti sa specifičnim ulogama, zaduženi za različite aspekte razvoja i vaspitanja, shodno tradicionalnom shvatanju prema kojem je uloga porodice da odgaja i vaspitava, a škole da obrazuje (Paccaud, Keller, Luder, Pastore, & Kunz, 2021). Novije perspektive pak ističu da vaspitanje i obrazovanje deteta ne predstavlja ekskluzivnu nadležnost samo roditelja, odnosno samo škole, naglašavajući neophodnost njihove saradnje u cilju adekvatnog ispunjavanja vaspitno-obrazovnih ciljeva i zadataka. Kada je reč o vaspitnom segmentu, porodica, tačnije roditelji, predstavljaju najvažniji uzor ponašanja detetu za usvajanje socijalno prihvatljivih oblika ponašanja, dok je škola ključna društvena institucija u kojoj se dati oblici ponašanja proširuju i učvršćuju (Pavlović Breneslović, 2013; Parlić-Božović i Stojiljković, 2018; Radu, 2011). Što se tiče obrazovnog aspekta, istraživanja dosledno ukazuju na značaj koji školsko-roditeljska saradnja, odnosno uključenost oba sistema, ima za školsko postignuće, podsticanje intrinzične motivacije kod dece i generalno pozitivne obrazovne ishode u vidu stvaranja više mogućnosti za razvoj punog potencijala svakog deteta (Cefai & Cooper, 2010; Stange, 2012; Skinner et al., 2014; Hertel, 2016; Hampden-Thompson & Galindo, 2017, prema Paccaud et al., 2021).

Međutim, uprkos tome što se u skorijim razmatranjima redovno navodi kao jedan od ključnih elemenata za postizanje optimalnog razvoja deteta, uspostavljanje i unapređivanje saradnje između roditelja i škole istvoreneno je jedan od najvećih izazova za obrazovne politike i našeg i drugih društava, sa značajnim prostorom za poboljšanje u ovoj oblasti (Paccaud et al., 2021; Pavlović Breneslović, 2013). Što se tiče karakteristika saradnje ka kojoj se teži, povezivanje škole i porodice trebalo bi da zauzima oblik partnerstva dveju strana, a ne samo formalne saradnje. Ovo podrazumeva da su osnovni principi na kojima bi njihovo zajedništvo trebalo da se zasniva – otvorena komunikacija, aktivno slušanje, deljenje informacija i međusobno uvažavanje (Buljubašić-Kuzmanović i Lukaš, 2015). Pritom, važno je da se opisani vid saradnje uspostavi već prilikom upisa deteta u školu, premda treba imati na umu da ostvarivanje partnerstva zahteva kontinuirano ulaganje napora i škole i porodice. Konkretno, partnerski model podrazumeva da roditelji, nastavnici i stručni saradnici škole zajedno planiraju,

implementiraju, ocenjuju aktivnosti koje pomažu učenicima da ostvare ciljeve učenja i ponašanja, kao i da istovremeno dele odgovornost za donete odluke (Matijević i Jovanović, 2017). Da bi saradivali, moraju često komunicirati, bolje se upoznavati, formirati ravnopravne saradničke odnose, te zajednički učestvovati u realizaciji vaspitno-obrazovnih ciljeva. Pritom, autori ističu da bi odgovornost za kvalitet uspostavljene relacije i komunikacije prvenstveno trebalo da polazi od škole kao formalnog sistema, koji po potrebi ima zadatak da deluje kao edukator i kad su u pitanju roditelji, a ne samo učenici (Deslandes, Barma, & Morin, 2015; Koprivnjak, 2022). Osim kroz uspostavljanje dvosmerne komunikacije, roditeljska participacija u školskom kontekstu ogleda se i kroz volonterske aktivnosti, nastavni plan i program koji podrazumeva i rad sa detetom kod kuće, učestvovanje u donošenju odluka vezanih za politiku škole, te kroz saradnju sa zajednicom (Zuković, 2013).

Neki od empirijski potvrđenih benefita partnerstva škole i porodice odnose se ne samo na ranije pomenuto ostvarivanje pozitivnih efekata u pogledu motivisanosti i napredovanja svakog pojedinačnog deteta već se odražavaju i kroz razvijanje revidiranih i prilagođenih školskih programa, povezivanje porodice sa drugima u školi i zajednici, pomoć nastavnicima u radu i dr., što naposljetku vodi većem stepenu zadovoljstva svih aktera u obrazovnom procesu (Matijević i Jovanović, 2017; Paccaud et al., 2021).

Kako bi se tema saradnje na relaciji škola-podrođica sagledala na sveobuhvatniji način, u daljem tekstu biće napravljen poseban osvrt na zakonsku regulativu, potrebu za saradnjom, ciljeve saradnje, kao i oblike, probleme i značaj saradnje.

Zakonska regulativa o uključivanju roditelja u saradnju sa školom

Sama činjenica da zakon predviđa mogućnost roditeljske participacije u zvaničnom vaspitno-obrazovnom procesu upućuje na važnost ovog pitanja. Zakonska regulativa¹ propisuje više načina na koje roditelji mogu uzeti učešće u obrazovanju svoje dece, ali i

---

¹https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_osnovama_sistema_obrazovanja_i_vaspitanja.html

doprineti boljem obrazovnom procesu za svu decu. Roditelji su, pre svega, zakonski zastupnici prava, obaveza i odgovornosti svoje dece, i u tom svojstvu predstavljaju neophodan činilac u sistemu obrazovanja i vaspitanja, barem u formalno-pravnom smislu. Takođe, zakon reguliše roditeljsko učešće i kroz mogućnost preuzimanja različitih funkcija u organima i telima vaspitno-obrazovne ustanove. Naposljetku, zakonodavac daje odredbu koja prepoznaje roditelje i kao partnere u zajedničkom procesu obrazovanja i vaspitanja.

S druge strane, iako ovakve i slične zakonske odredbe postoje u zakonodavnim sistemima mnogih zemalja, istraživanja sprovedena u različitim društvima pokazuju da njihova primena u svakodnevnoj praksi nije na zadovoljavajućem nivou, sugerišući da se problemi javljaju na planu njihove implementacije, iako deklarativno postoji posvećenost ka unapređenju saradnje u obrazovnom sistemu (Chen & Gregory, 2009; Bruhlman & Staehelin, 2017, prema Paccaud et al., 2021).

Potreba za saradnjom između porodice i škole

Potreba za uspostavljanjem i razvijanjem saradnje između roditelja i škole nameće se iz više razloga. U literaturi se kao neki od glavnih navode sledeći (Grandić, 2007):

1. U okviru vaspitno-obrazovnog procesa postoji veliki broj zadataka čija realizacija podrazumeva zajedničko angažovanje obeju strana, pri čemu je adekvatno ostvarivanje vaspitne uloge bilo koje od njih uslovljeno angažovanjem one druge, što direktno nameće potrebu za saradnjom.

2. Sama činjenica da u vaspitno-obrazovnom procesu učestvuje više aktera, barem u formalnom smislu, ukazuje na neophodnost koordinisanja različitih aktivnosti radi postizanja veće efikasnosti, tj. u pitanju je tzv. princip jedinstvenog delovanja svih činilaca vaspitanja.

3. Sve zastupljeniji negativni oblici ponašanja kao rezultat neadekvatnog vaspitanja, a paralelno i međusobna učestala optuživanja za propuste u vaspitanju na relaciji škola-roditelji, sugerišu potrebu za saradnjom i preraspodelom zadataka i odgovornosti.

Brojni istraživački nalazi pružaju potvrdu važnosti i potrebe aktivnog učešća roditelja za detetovo uspešnije savladavanje školskog gradiva (Castro et al., 2015; Fox & Olsen, 2014; Harris & Goodall, 2007; Perkins & Knight, 2014; Van Voorhis, Maier, Epstein, & Llyod, 2013, prema Povey et al., 2016). Zajedničko čitanje, vežbanje

matematičkih zadataka, visoko vrednovanje obrazovanja, jasno komuniciranje određenih akademskih očekivanja od deteta, ali i jednostavni, svakodnevni razgovori koji uključuju i teme vezane za školu, učvršćuju efekte rada nastavnika. Naročit značaj i potreba za partnerskim modelom u obrazovanju, ističu stručnjaci, još se očiglednije može spoznati na primerima dece koja potiču iz socio-ekonomski depriviranih sredina, nestimulativnog porodičnog okruženja, ili koja, uopšte uzev, pripadaju nekoj marginalizovanoj društvenoj kategoriji. U slučajevima ove dece posebno su korisne i potrebne sistematske i organizovane intervencije i u aspektu unapređivanja veština učenja, ali i socijalnih veština. Shodno tome, škola kao sistem može upravo kroz partnerski model podučavati i roditelje i decu, te funkcionisati kao svojevrsni protektivni faktor i posrednik u prevazilaženju prepreka sa kojima se porodice koje žive u nepovoljnim okolnostima dodatno i specifično suočavaju, čime dati pristup dobija svoju punu namenu (Fox & Olsen, 2014; Kim, 2009; Turney & Kao, 2009; prema Povey et al., 2016).

Cilj i planiranje saradnje

Među stručnjacima u oblasti obrazovanja postoji konsenzus da su osnovni ciljevi partnerstva između škole i porodice pre svega usmereni na obezbeđivanje koordinacije njihovih uloga, tj. povezivanje i usklađivanje aktivnosti u aspektima vaspitanja i obrazovanja, zatim na pomaganje porodici u ispunjavanju svoje vaspitne uloge, te obezbeđivanje uslova za optimalni razvoj deteta. Premda je reč o zadacima za čiju je realizaciju neophodno aktivno učešće i zalaganje obeju strana, što i jeste osnovna zamisao paradigme o značaju saradnje škole i porodice, u stručnoj literaturi se u pogledu samog načina ostvarivanja partnerskog pristupa apostrofiraju izvesne razlike u nadležnostima uključenih aktera. Preciznije, školski sistem se prevashodno ističe kao odgovoran za koncipiranje, strukturiranje i podsticanje saradnje, uz stalnu i senzitivnu komunikaciju sa roditeljima učenika, te se, s tim u vezi, veće težište u organizacionom smislu stavlja na školu (Knežević, 2014). Na generalnom planu, škola bi trebalo da osvesti kod roditelja značaj njihovog aktivnog učešća u pitanjima vaspitanja i obrazovanja deteta, te da poboljša ili, po potrebi, pomogne roditeljima u razvijanju veština za adekvatno angažovanje u ovim oblastima (Emmerson et al., 2012; Fox & Olsen, 2014; Parental Engagement Project Taskforce, 2011, prema Povey et al., 2016). Sâm proces konkretnijeg određivanja cilja saradnje podrazumeva navođenje specifičnih područja zajedničkog delovanja, poput međusobnog

informisanja, dogovora o pedagoškom edukovanju roditelja, angažovanja roditelja u ostvarivanju specifičnih zadataka škole i dr. (Grandić, 2007; Parlić-Božović i Stojiljković, 2018).

Što se tiče planiranja saradnje, svaka škola na početku školske godine pravi godišnji plan rada kojim se razrađuje i plan saradnje s roditeljima, u skladu s raspoloživim mogućnostima škole kao institucije, ali i obrazovnim kapacitetima roditelja, a u odnosu na probleme s kojima se najčešće susreće u vaspitno-obrazovnom procesu. Postoji više oblika saradnje, ali se prilikom planiranja moraju uzeti u obzir sledeći: individualni kontakti, roditeljski sastanci, opšte i pedagoško obrazovanje i usavršavanje (tribine, kursevi, seminari), organizacija značajnih aktivnosti u školi (priredbe, proslave, izložbe), savetovališta, biblioteke za roditelje, kao i učešće roditelja u ostalim aspektima života i rada škole (Grandić, 2007).

Oblici roditeljske participacije

Načini na koje se može odvijati saradnja škole i roditelja su raznovrsni, pri čemu se generalno izdvajaju tri šire dimenzije roditeljskog učešća. Prva se odnosi na tzv. aktivnosti koje se odvijaju od kuće i odnosi se na uključivanje roditelja direktno u obrazovne sadržaje, najčešće u formi pomaganja detetu oko izrade domaćih zadataka. Druga dimenzija se odnosi na tzv. aktivnosti koje se odvijaju u školi, poput prisustvovanja različitim školskim proslavama, dok se treća dimenzija roditeljskog učešća odnosi konkretno na održavanje redovne komunikacije sa nastavnicima (Hoover-Dempsey et al., 2005, prema Paccaud et al., 2021).

Još jednu klasifikaciju predložila je Epsteinova (1995; 2001; Epstein & Sanders, 2006), opisujući šest glavnih tipova aktivnosti koje povezuju školu, roditelje i lokalnu zajednicu. Ovaj pristup stavlja fokus na ključnu ulogu deteta kao učenika u polju interakcije porodice, škole, tj. roditelja, nastavnika, ali i zajednice. Tačnije, Epsteinova navodi specifične modele: roditeljstvo, komunikaciju, volontiranje, učenje kod kuće, donošenje odluka i saradnju sa zajednicom kao načine na koje škola uspostavlja partnerstvo podsticanjem učešća roditelja u školskim aktivnostima čiji je cilj zadovoljenje potreba deteta i realizovanje školskih i porodičnih ciljeva. Pod roditeljstvom Epsteinova podrazumeva pružanje pomoći svim porodicama u uspostavljanju edukativno-stimulativnog okruženja za dete, kao i povećanje osetljivosti škola za specifičnosti svake od porodica. Komunikacija se odnosi na razmene mišljenja između predstavnika školskog sistema i porodice u vezi s kurikulumom i međusobno informisanje o detetovom

učinku i/ili poteškoćama u obrazovnom procesu. Volontiranje kao jedan od načina unapređenja učešća porodice podrazumeva roditeljski angažman u različitim akcijama podrške školi i učenicima. Učenje kod kuće način je da škola kroz prvobitno informisanje i podučavanje roditelja o efikasnim oblicima pomaganja svojoj deci u savladavanju školskog gradiva pospeši kvalitetno učenje i van striktno školskog konteksta. Pod donošenjem odluka autorka ističe ulogu roditelja učenika u različitim školskim telima koja doprinose kreiranju raznovrsnih odluka relevantnih za funkcionisanje škole. Naposljetku, saradnja sa zajednicom ogleda se kroz aktivno uključivanje resursa iz šireg socijalnog okruženja u pomaganje školama, učenicima i porodicama, ali istovremeno podrazumeva i doprinose škola i porodica široj zajednici (Sanders & Epstein, 2005).

Kada je reč o učešću roditelja u nekim od pomenutih vrsta aktivnosti, rezultati istraživanja na domaćem uzorku, koje su sproveli Matijević i Jovanović (2017), sugerišu da se roditelji prvenstveno angažuju na planu komunikacije sa nastavnicima, pomoći u učenju kod kuće i u volontiranju. Rezultati pokazuju i da škole, po pravilu, izražavaju otvorenost za saradnju, međutim, suprotno svojoj ulozi, škola kao institucija retko je inicijator saradnje. Pored navedenog, utvrđene su razlike u uključenosti majki u odnosu na očeve, pri čemu se majke češće angažuju u aktivnostima vezanim za školu, čak i u onim slučajevima kada izostaje inicijativa od strane škole. Utvrđene su razlike i u odnosu na obrazovanje roditelja, u smislu da kod očeva nivo obrazovanja predstavlja značajan medijator uključenosti u obrazovno-vaspitne aktivnosti, dok kod majki nivo obrazovanja ne igra značajnu ulogu. Istraživanje je pokazalo i veći stepen uključenosti roditelja u školski život i aktivnosti kod dece koja pohađaju niže razrede. Konačno, rezultati sugerišu da su deca uspešnija kada su roditelji angažovaniji (Matijević i Jovanović, 2017).

Principi saradnje sa roditeljima

Saradnja s roditeljima učenika jedno je od najzahtevnijih područja angažovanja odeljenskog starešine. Za njeno uspešno ostvarivanje u praksi kao izuzetno važno pokazalo se uvažavanje ličnosti roditelja, taktičnost i ljubaznost, te rukovođenje u skladu s principom efikasnosti koji proizilazi kao rezultat prethodna dva i koji zatim sam po sebi podstiče saradnju. Takođe, potrebno je oslanjati se na iskustva roditelja i njegovo poznavanje deteta. Što se tiče samog organizovanja susreta, važno je sastanak isplanirati po svim relevantnim parametrima, počevši od vremena koje stoji na raspolaganju za susret, do osmišljavanja

optimalnog načina na koji bi trebalo izložiti određenu temu razgovora, imajući u vidu specifične karakteristike roditelja, poput starosne dobi ili stepena obrazovanja.

Stručna literatura navodi osnovna načela kojih je preporučljivo pridržavati se prilikom uspostavljanja partnerskog odnosa sa roditeljima (Radosavljević i sar., 2016).² Reč je o tzv. principima saradnje izdvojenim kao ravnopravnost, komplementarnost, kompetentnost, autentičnost i demokratičnost. Princip ravnopravnosti odnosi se na ravnopravnost u pogledu prava i obaveza obe uključene strane. Komplementarnost podrazumeva da razlike koje postoje između roditelja i predstavnika školskog sistema, a koje proizilaze iz različitih znanja, iskustava, okolnosti treba tretirati kao potencijalne resurse za unapređenje relacije, a ne kao prepreke. Princip kompetentnosti podrazumeva obostrano uvažavanje specifičnih znanja i veština onog drugog aktera. U tom smislu, iako profesionalac poseduje neka specifična stručna znanja, roditelj je ekspert u poznavanju svog deteta. Princip autentičnosti odnosi se na poštovanje različitosti na planu ličnosti pojedinaca. Naposljetku, princip demokratičnosti podrazumeva uvažavanje prava na izbor, toleranciju, te rad na izgrađivanju pravila i normi ponašanja.

Problemi saradnje i značaj saradnje

Ponekad se saradnja s roditeljima odvija otežano usled toga što roditelji odbijaju, odnosno ne žele da uspostave saradnju sa predstavnicima školskog sistema. U takvim situacijama, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se roditelji senzibilisali i razumeli značaj saradnje i formiranja partnerskog odnosa sa školom. Roditeljima bi trebalo predočiti da je saradnja važna jer ima benefite po detetov razvoj, školsko postignuće i celokupno blagostanje (Parlić-Božović i Stojiljković, 2018). Drugim rečima, od značaja je potcrtati da porodica, škola i zajednica imaju isti cilj koji se ogleda u pružanju podrške deci, tj. učenicima da maksimalno razviju svoje potencijale, te da se na adekvatan način pripreme za različite životne uloge i samostalno funkcionisanje u društvu.

---

² <https://www.pedagog.rs/wp-content/uploads/2016/08/Korak-napred-u-saradnji-skole-i-roditelja.pdf>

Zaključak

Brojne studije sugeriraju da uključivanje roditelja u zvaničan vaspitno-obrazovni proces rezultira nizom željenih ishoda (Deslandes, 2005; Epstein, 2001; Ferguson et al., 2008; Paccaud et al., 2021; Radu, 2011). Preciznije, istraživanja upućuju da pomenuta praksa pozitivno korelira sa školskim uspehom i performansama učenika, pozitivnijim stavovima učenika prema školi, višim obrazovnim aspiracijama, kao i unapređenim socijalnim veštinama. Osim pozitivnih ishoda za učenike, povoljni efekti zajedništva škole i porodice registruju se i na planu subjektivnog blagostanja nastavnika i roditelja, te pozitivnijim procenama obrazovnog procesa od strane i jednih i drugih.

Uzevši u obzir sve prethodno navedeno, dolazi se i do zaključka da usvajanje partnerskog odnosa nije samo zakonska obaveza već i moralna i društvena odgovornost svih aktera uključenih u obrazovni proces. Ipak, postoje brojni izazovi u uspostavljanju ovakvog odnosa, poput nedovoljne implementacije zakonskih regulativa i ograničenih kapaciteta za uspostavljanje partnerstva, što otvara dodatna pitanja koja zahtevaju i prostor za dalja istraživanja. S tim u vezi, buduće studije mogle bi se usmeriti na identifikaciju specifičnih prepreka u saradnji između porodice i škole, ali i na razvoj i evaluaciju strategija koje bi omogućile efikasnije povezivanje ova dva sistema.

Literatura:

- Buljubašić-Kuzmanović, V., Lukaš, M. (2015). Suradnja i/ili partnerstvo obitelji odgojno obrazovne ustanove: Partnerstvo u odgoju i obrazovanju. *Zbornik radova*. Osijek: Filozofski fakultet.
- Deslandes, R. (2005). Designing and Implementing School, Family, and Community Collaboration Programs in Quebec, Canada. *The School Community Journal*, 16(1), 81–105.
- Deslandes, R., Barma, S., & Morin, L. (2015). Understanding Complex Relationships between Teachers and Parents. *International Journal about Parents in Education*, 9(1), 131–144.
- Epstein, J. L. (1995). School/ Family/Community Partnerships. Caring for the Children We Share. *Phi Delta Kappa*, 76(9), 701–712.
- Epstein, J. L. (2001). *School, Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder, CO: Westview Press.

- Epstein, J. L., & Sanders, M. G. (2006). Prospects for Change: Preparing Educators for School, Family and Community Partnerships. *Peabody Journal of Education*, 81(2), 81–120.
- Ferguson, C., Ramos, M., Rudo, Z., & Wood, L. (2008). *The School-Family Connection: Looking at the Larger Picture – A Review of Current Literature. National Center for Family and Community Connections with Schools at SEDL*. Austin, TX. Dostupno na: <http://www.sedl.org/connections/resources/sfelitrev.pdf>
- Grandić, P. (2007). *Prilozi porodičnoj pedagogiji*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
- Knežević, D. (2014). *Savetodavni rad sa roditeljima kao aspekt saradnje porodice i škole (master rad)*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Kopriovnjak, I. (2022). Razvijanje partnerskih odnosa učitelja, roditelja i lokalne zajednice. *Časopis za odgojne i obrazovne znanosti Foo2rama*, 6(6), 51–61.
- Matijević, M., i Jovanović, M. (2017). Uključenost roditelja u školske aktivnosti. *Godišnjak za pedagogiju*, II(1), 9–20.
- Paccaud, A., Keller, R., Luder, R., Pastore, G., & Kunz, A. (2021). Satisfaction With the Collaboration Between Families and Schools – The Parent’s View. *Frontiers in Education*, 6, 1–13. <https://doi.org/10.3389/educ.2021.646878>
- Pavlović Breneselović, D. (2013). *Partnerstvo porodice i škole kao dimenzija kvaliteta obrazovanja. Kontroverze učešća roditelja u odlučivanju u školi*. Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, 191–192.
- Parlić-Božović, J. L., i Stojiljković, I. K. (2018). Savremeni oblici saradnje porodice i škole u procesu pripreme dece za polazak u školu. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, 48(3), 261–277. <https://doi.org/10.5937/ZRFFP48-17089>
- Povey, J., Campbell, A. K., Willis, L., Haynes, M., Western, M., Bennett, S., Antrobus, E., Pedde, C. (2016). Engaging parents in schools and building parent-school partnerships: The role of school and parent organisation leadership. *International Journal of Educational Research*, 79, 128–141.
- Radu, B. R. (2011). Parental involvement in schools. A study of resources, mobilization, and inherent inequality. *Journal of Comparative Research in Anthropology and Sociology*, 2(2), 103–115.
- Radosavljević, B., Đelić, J., Čukuranović, G., Vračar, M., Mučibabić, I., Stojanović, N., Stanojević, J., Mihajlović, B., i Jovanović,

- O. (2016). *Korak napred u saradnji škole i roditelja – Vodič za odeljenske starešine*. Pedagoško društvo Srbije. Dostupno na: <https://www.pedagog.rs/wp-content/uploads/2016/08/Korak-napred-u-saradnji-skole-i-roditelja.pdf>
- Sanders, M.G., & Epstein, J. L. (2005). School-Family-Community Partnerships and Educational Change: International Perspectives. In A. Hargreaves (Ed.), *Extending Educational Change: International Handbook of Educational Change* (pp. 202–222). Springer.
- Закон о основама система васпитања и образовања РС, *Сл.гласник бр.88/2017; 27/2018; 10/2019; 6/2020; 129/2021*. Dostupno na: https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_osnovama_sistema_obrazovanja_i_vaspitanja.html
- Zuković, S. (2013). Partnerstvo porodice, škole i zajednice, teorijski i praktični aspekti. *Annual Review of the Faculty of Philosophy*, 38. Novi Sad.

Bojana Tankosić
University of Novi Sad, Faculty of Medicine

Ana Čvorović
University of Novi Sad, Faculty of Medicine

COLLABORATION BETWEEN FAMILIES AND SCHOOLS

Abstract: *The aim of this paper is to examine the significance and challenges of cooperation between families and schools, with a particular focus on its impact on children's growth, development, and educational outcomes. The paper analyzes legal regulations governing parental participation in the educational process, highlighting how the formal legal framework can contribute to improving this partnership. Additionally, it explores the necessity of collaboration and interaction between families and schools, as well as the most common obstacles hindering its realization. Through a review of contemporary research, the paper identifies key barriers to implementing high-quality cooperation and emphasizes the importance of open communication, mutual trust, and joint decision-making. Furthermore, the benefits of such partnerships are outlined, including increased student motivation, better academic achievement, and greater satisfaction among all stakeholders in the educational process. This paper provides a comprehensive analysis of this relationship and proposes strategies that schools and parents can use to build successful collaboration aimed at fostering optimal child development.*

Keywords: *family, school, cooperation, participation, legal regulations.*